

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălănită:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Luptele din Serbia.

Retragerea noastră dela Valievo. — Părăsirea Belgradului.

— Spicuri din presa maghiară. —

Arad, 17 Dec.

Retragerea dela Valievo dar mai ales părăsirea Belgradului de către trupele noastre a pricinuit o mare întristare în întreaga țară. Întreagă presa maghiară publică articoli de o nespusă duioșie și mâhnire despre cele întâmplate în Serbia...

Iată d. ex. ziarul „Világ” scrie în nrul 318 dela 15 Dec. n., următoarele:

— Mai mult decât salutarile calde către dulcele mame, soții și copiii, de pe câmpul de luptă franco-german soseau protestările îndrăzneților și tenacilor soldați germani împotriva obiceiului german de a prezenta armata franceză prin revistele umoristice germane și pe cărțile poștale ilustrate ca soldați piperniciți, dansând în costume de balerine, sau având pantaloni roșii și sdrențoși. Câtă întristare, amărăciune, scârbă și furie înăbușită exprimă aceste scrisori și cărți poștale de campanie ale soldaților germani trimise celor de acasă ai lor! Ziarele germane publicau des atari scrisori și protestări de ale bărbaților germani cu nume mare. Toate acestea aveau o notă comună fundamentală: „Veniți numai aici, voi cei ce faceți glume, în șirurile noastre de luptă, ascundeți-vă între noi, în tranșeele noastre, să vedeți, dlor, cum luptă și cât e de îndrăzneț și resemnat soldatul francez. Șirurile noastre se tot răresc, cu cea mai mare sfortare, eroism și pe lângă suferințe extreme luptăm față de un adversar, care e demn de noi, iar nu cu adversarul îmbrăcat în haine de

balerine, cu încălțăminte rupte și sdrențoase, și care cu o sprijineală degenerată „fuge, încontinuu fuge” dinaintea noastră. Să nu uitate acei de acasă, că noi cei cari ne răboim pe câmpul de luptă în decurs de zile și nopți nenumărate și teribile și cu jertfirea vieții noastre ne sbatem și luptăm împotriva Francezilor; dacă ei ar fi lași, sdrențoși, degenerați, ce ar trebui să fim noi, dacă nici până acum nu i-am putut învinge. Foarte adeseori ne retragem dinaintea lor. Câte cruci de feț și câți morți avem!”

Această protestare a oprit desconsiderarea ironică la care se deda cei de-acasă ai lor; răniții, dar mai ales morții germani strigau dela frontieră: „Respectați dușmanul!”

Oamenii cu sentimente speciale și ochi de sobol trebuie să fie aceia, cari în desprețuirea dușmanului nu văd ofensa ce se aduce propriilor fii ai lor, soldaților noștri cari luptă.

În Serbia avem lupte grele, sângeroase. Pământul Serbiei e mormântul infanteriștilor noștri maghiari.

Acel pământ al Serbiei, care aici acasă, în cafenele, în casinouri era numit simplu „țara degenerată a regelui Péter”. Acest pământ al Serbiei a așezat în linia de luptă armata sârbă, care aici acasă — cât de ușor este aceasta — era executată printr'un gest de mână: „sdrențoși, n'au nici muniții, nici pâine. Sunt flămânzi și lași, armata nebunului fiu de rege George”. Acești st. domni se vor asfixia acum în propriul fum al țigărilor lor din casinouri. Acești domni își vor căsca ochii largi în aer. Dar încă tot nu vor crede, că soldații noștri eroi — ceea-ce întreagă Europa le-o recunoaște — deja a cincea lună decând cu noroc schimbăcios sângerează pe pământul Ser-

biei, că fiecare palmă de pământ cucerit este câștigată îndurând lipsuri indiscrptibile și abnegațiune și este stropit cu lacrimile, sudorile și sângele fiilor maghiari;

N. Red.), și, că soldatul sârb, care-i stă în față cu eroism, nestrămutat, resemnat, — totuș nu e un băcțandru laș și nu e umplutura unei armate sdrențoase și demoralizate. Iar țara lui nu e o țară stricată și degenerată ce se sbate într'o extremă sleire a puterilor ei, unde regele a înebunit și a fost detronat, George a înebunit și a fost rănit, voevodul Putnic e bolnav și incapabil de orice acțiune.”

Aceste țipete mai răsunătoare decât buibuitul tunurilor fac să răsun câmpurile de luptă din casinourile celor de-acasă. Zădărnice am cucerit Șabațul, drumul de țară dela Rogatitza, înălțimile dela Crupanie, apoi Valievo apoi iarăși Șabațul, — zădărnice morții trimiteau vestea acasă și veneau răniții: — Serbia era țară degenerată, a cărei armată e o armată de sdrențoși. Acești stimați domni nu au meditat până 'n capăt, nu numai întreg războiul din Serbia, dar nici întreagă propoziția, pentru că a doua parte a propoziției spune; și totuși cât trebuie să sângeram noi față de aceste trupe sdrențoase și lălnite.

Dacă deschidem cărțile de școală elementară și având mai multă bună pricepere, cețim despre Serbia următoarele:

Serbia e o țară productivă, agrară, locuită de un popor foarte silitor și a cărui inimă e concrescută cu pământul ei. Are cereale, poame, vite, porci, galițe excelente, căutate pentru piața Europei. (Dacă nefericita politică agrară din vecini nu i-ar închide barierele vamei).

Are o armată poporală ideală, care are

Icoane din război.

Regimentul al II-lea de cazaci din Caucaz în O-Slatinei.

— Notițe de ziar. —

(Sfârșit).

Oct. 4. Din zorii zilei, lumea începuse să furnice pe drumuri. Dimineața la 8 ore vine la mine un locotenent și mă întreabă din incredințarea comandantului său, că la câte ore va fi slujba, fiindcă ei vreau să fie de față. Spun, că la 9 și jum. ore, apoi locotenentul se depărtează. La ora numită ofițerii ruși se prezintă în biserică, ocupând cele două scaune din frunte, iar câțiva cazaci s'au postat înaintea bisericei. Dimineață tristă...

Dintre bieții credincioșii mei mai fricoși abia 10—12 au venit la sf. liturghie. Mi s'a umplut ochii de lacrimile îngrijorării și desnădejdiei, când înaintea dușmanilor m'am rugat pentru domnirea glorioasă a împăratului nostru și pentru fericirea patriei noastre.

După sf. slujbă tot acelaș locotenent îmi comunică, că la prânzul oficios al ofițerilor, care se va ține la 3 ore d. a. trebuie nesmintit să mă prezint dinpreună cu farmacistul Szijártó și notarul Kovács. Cu prânzul aproape o pățisem. Am uitat, că ceasul Rușilor — după al nostru

— grăbește cu 60 minute și eu încă la 3 ore fără un sfert citese liniștit acasă, când locotenentul intră la mine aproape furios și iritat îmi spune, să plec imediat la prânz pentru că comandantul nu așteaptă mai mult — nici un minut.

Plec imediat și explicând motivul întârzierii, comandantul s'a liniștit.

La prânz au participat generalul, comandantul și vre-o 25 ofițeri. În antișambră cânta muzica militară. Fiecare bucată e amară... dar trebuie să mănânc, pentru că comandantul de lângă mine mă urmărește cu atențiune. La șampanie comandantul în numele ofițerilor salută pe general. Generalul își ridică paharul pentru „țarul cel mare” și pentru gloria armelor rusești. Muzica militară cântă imnul ruseesc, cu toții îl cântă cu ochii în lacrimi.

Sub durata prânzului cu mare însuflețire vorbesc despre vitejia soldaților ruși. Din vorbele lor observ, că dinspre Delatin așteaptă ajutor ca să poată înainta spre Budapesta, respective spre Belgrad.

La sfârșitul prânzului doi locotenenți ruși joacă dansul național cazacesc, variat în mișcări și de-o frumșete rară. Iar, la rugarea generalului un locotenent se așează la pian și cu un bariton puternic cântă doine rusești. Generalul vorbește foarte încet cu comandantul, amintind

des numele orașelor Sighet, Sătmăr, Debretun și Pesta.

Mă chiamă în curte vre-o 10—12 credincioși de ai mei, cari mi se plâng, că Rușii fură, jefuiesc și se poartă necuviincios față de muieri. Li rog pe comandantul de lângă mine ca să intervină, dând ascultare jabelor noastre, dar el nu mă asigură.

La 5 ore generalul se ridică, ne salută și împreună cu ofițerii în șase trăsuri — înconjurați de cazaci — pleacă spre Sighet.

Și eu mă despart și între durerile cele mai cumplite îmi iau calea spre casa parohială.

Pentru cină nu găsesc carne în sat. Mă plâng căpitanului Wodobschin, care apoi predă vre-o câteva orduri unui cazac. Peste un ceas sosește tot cazacul acesta cu un picior de vită cald și aburos...

Oct. 5. Noapte grozavă. Credincioșii mei foarte imputinați caută peste noapte scut la mine. Dimineața iarăși mă plâng comandantului. Abia mă ascultă, pentru că cu toți ofițerii a trebuit să plece la Sighet să se sfătuiască cu generalul. Și cei trei căpitani, cari locuiau la mine au plecat și ei acolo. După amiază la 4 ore se întorc.

Sunt martorul unei scene interesante. Căpitanul Wodobschin observă, că un om îmbrăcat în straie zdrențoase conduce trei cazaci într'o casă ca să jefuiască. Căpitanul merge în urma lor, pe cazaci el însuș îi lovește cu cravașa, iar

Prețul unui exemplar 10 fileri.

înscrise în istoria ei două războaie crâncene, victorioase, cu toate experiențele, tertipurile și forța lor morală. Soldatul sârb e resemnat, cutezător, fiindcă el nu-și apără numai țara, ci și *inșas moșia lui*. Este cea mai democratică armată în Europa. Impărțirea diviziunilor ei e făcută așa, că fiecare soldat merge acolo, unde-i este moșia; el își apără așazi-când propriul sat, brăzduța proprie, și încă nu el singur, și nu după hartă, ci împreună cu soția sa și cu copiii săi, de sub poala grădinei lui, de pe brăzduța lui. Pânea i-o aduc în urma lui. Soldatul sârb e resemnat, erou, armata e provăzută cu tunuri și puști franceze, iar pentru tun și pușcă are ochi cari au țintit în decursul a două mari războaie victorioase și două brațe cari în decursul a două războaie au învățat baioneta. Teritoriul țării e muntos, stâncos, are un teren greu de umblat. Peșterile, șesurile, vălețele, stâncile și betonul ei ofer ascunziș, și scut fiilor ei. Ea resimte palpitarea inimii fiilor ei; îi nutrește, îl acoperă, îi scutește, apoi îi împinge în fața liniilor de soldați străini, unde aceștia nici în vis nu-i așteaptă. Cu un cuvânt: o țară și, cu un cuvânt: o armată, cari sunt contopite împotriva străinilor.

Asta ar fi trebuit s'o știm, iar acei cari n'au știut-o aceasta, aceia s'o învețe, pentru că trebuie s'o învețe. Iar, atunci va amuți dangătul de clopot despre demoralizarea Serbiei subjugate.

Atunci nu vom cădea în leșin aici acasă, când zefirul va aduce peste Sava și peste Dunăre vești despre rezistența eroică și despre minunatele dovezi de forțe ale Sârbilor...”

Iar ziarul „Az Est” scrie următoarele în numărul 326 dela 16 Dec. n.

— Nu era taină, de câteva zile aproape toți aveau cunoștință despre vestea tristă, că în Serbia s'a întâmplat ceva rău. Vestea rea a sosit pe aripi de vultur, și deoarece în momentul potopului de povești fantastice sâr-guincioasele rapoarte de pe câmpul de luptă dela miazăzi deodată au secăt, chiar și cea mai fantastică poveste părea confirmată. Acei cari se învârtesc între oameni, cari nu se mișcă numai în lăuntru unui anume cerc strămt, cu inima înghețată au ascultat istorisirile

pe omul acesta urfios îl desbracă cu cei trei cazaci și prin ei îi măsoară 50 lovituri de cravașe peste spate.

Spre seară, așa se vede, cazacii au auzit de sosirea soldaților noștri, pentru că căpitanii des amintesc de comuna *Apsa* și la 7 ore o patrulă de 70—80 cazaci pleacă spre *Apsa*. Căpitanii vorbesc până târziu, presimt, mi se pare, pericolul.

Oct. 6. Pe căpitanul *Plattnicol* la 2 ore după miezul nopții l-a sculat un cazac înarmat și l-a dat o poruncă scrisă. Căpitanul se îmbracă lute și deja la 4 ore pleacă cu 400—500 cazaci spre *Apsa*. La 11 ore și căpitanii *Wodobschin* și *Bogodrusic* se pun pe cai și merg în galop spre oastea lor. Spre amiazăzi toată puterea rusească se așază în comuna *Slatina* și hotarele ei. Înaintea ferestrii mele trece artileria. Patru tunuri au așezat înaintea băii *Kumigunda*, 2 înaintea băii de sare „*Francisc*”, iar 2 pe platourile *Cetății*, celelalte tunuri au rămas pe câmpul dela *Satul-Slatina* (*Faluszlatina*).

După amiazăzi la 1 oră se cutremură aerul de ecoul primului bubuit de tun, căruia îi urmează celelalte; văzduhul răsbubue și flăcărează de descărcăturile tunurilor; la locuința mea ferestrele și ușile se clatină, iar de pe clădirile învecinate cade muruiala și lutul. Soldații noștri înaintează sub scutul pădurilor dela *Apsa* și *Oca-Slatinei*, cu toate că Rușii prin focul grozav al șrapnelor niizuiesc să le spargă șirurile.

„absolut autentice” despre înfrângerea noastră în Serbia.

Intre oameni s'a produs o panică tainică, pe care surdina de fer a paragrafului relativ la înăbușirea svonorilor fantastice au silit-o să devină tot mai pronunțată.

Umblau oamenii cu nasul sângerând, cu ochii plânși și ascultând cele mai neînchipuite povești, atari monștri ai fanteziilor sălbatice, încât trebuia să aibi nervi cari să le poată suporta. Amănunte precise treceau din gură în gură cari ne rupeau și ne sfârticau inima și ne aduceau desnădejdea în suflet. Aceste istorisiri erau îmbrăcate în forma complexă a adevărului, iar singura gură chemată să vorbească — era mută.

În sfârșit ieri seara (Luni. — N. Red.) a încetat această năplăire îngrozitoare, glasul oficios a făcut să se audă, spunând, fără de mici o îndulcire, că spre sudost dela *Valievo* a trebuit nu numai să ne oprim ofensiva, ci a trebuit să renunțăm și la succesele noastre obținute prin lupte grele și sângeroase purtate săptămâni de-arândul, pentru că armatele noastre să se retragă bine departe.

Oricât de dureros este raportul oficial, el are totuși efect binefăcător, întrucât liberează țara de frământarea sălbaticei vești alarmante. Inima ascunde alifia mult îmbalsamată a mângâierii pentru această lovitură, sufletul nu poate fi atins de un atât de puternic cutremur de pământ care să-i distrugă toți stâlpii. Vom suporta și această lovitură, deoarece avem convingerea, că înfrângerea nu va încreți multă vreme fața noastră, ci încurând o va spăla aceasta o strălucită învingere...”

Din Senatul român.

Manifestații pentru Italia. — O interpelație în chestia externă.

Senatul român a făcut Vineri o însuflețită manifestație pentru Italia.

După ce președintele Senatului, d. *Missir*, a comunicat telegrama de condoleanță a „Reichstag”-ului german și după ce a dat cetera, între aplauze generale, celor petrecute în parlamentul Italiei cu prilejul comemorării

După un ceas vine generalul împreună cu ofițerii. Prin doi cazaci ia dela mine cheia bisericii, se urcă cu vre-o câțiva ofițeri în turn și de acolo privește decurgerea luptei. Ordinațiunile și le scrie pe hârtie, le aruncă din turn, iar tunurile se aud înspăimântător, paserea roșetică a răsboiului plutește și croncănește asupra satului meu. La 4 ore fără un șert un glonte de manlicher se furișează și prin fereastra casei parohiale. Cu așa bucurie primesc această porodită de moarte, ca odinioară Noe după potop porumbița albă a păcii. Căci doară soldații noștri îl trimiseră, deci sunt aproape. Dumnezeul meu, ajută-i!

La patru ore Rușii se retrag. La 4 și jum. se urcă pe cal și generalul, și se depărtează. La 5 ore nu mai e nici un cazac în *O-Slatinei*.

Merg în stradă, dar nu pot să rămân acolo, deoarece și acum tot șueră gloanțele.

Pregătesc cina, îi aștept pe soldații noștri dar ei tot nu vin, încet-încet se coboară noaptea ploioasă de toamnă.

Oct. 7. Dimineața la 7 ore apare prima patrulă a noastră în *O-Slatina*. Peste jumătate de ceas sosesc vre-o 2000 soldați de-ai noștri. Li primim cu inima deschisă, le dăm tot ce avem. Mergem apoi după răniți și îi aducem în spital; 17 sunt greu răniți; doi vreau să se mărturisească, îi mărturisesc; unul moare, sunt încă patru morți — pentru tine a murit, dragă țară!...

Trad. V. Borleșteanu.

morții regelui Carol, a rostit următorul discurs însuflețit și des întrerupt de aplauzele maturului corp:

Cuvintele ministrului afacerilor străine, ale d-lui baron *Sonnino*, ale președ. Camerei deputaților, d. *Marcora*, și ale președintelui Senatului d. *Manfredi*, însoțite de aplauze și aprobări unanime și ascultate prin sculare în picioare, sunt așa de prețioase Senatului și țarei că mi-e teamă că nu voi exprima destul de bine sentimentele d-v. de mulțumire și recunoștință.

Omagiile elocvente și călduroase, aduse memoriei marelui nostru rege Carol, adânc ne mângâie de marea pierdere ce am suferit.

Pe lângă încercarea de a alina durerea M. S. regina *Elisabeta*, suntem fericiti să vedem că frumoasele virtuți și însușiri literare ale mult iubitei noastre regine, numită, cu drept cuvânt „Mama poporului”, sunt pretutindeni apreciate. Urarea ca poporul român să constituie a prospera și sub noua domnie a M. S. regelui, e semnul vădit de sinceră și adevărată amiciție.

Glasul ce ne vine dela Roma, cetatea nemuritoare, leagănil latinității, ne deșteaptă scumpe și duioase amintiri. Pomenirea mai cu seamă că noi suntem colonie romană pusă de marele împărat *Traian*, străjă la marginea vestitului imperiu al Romei, ne arată într-o limbă înflorită dragostea comunității de origină și ne îndrituiește a răspunde că straja cu toate năcazurile, de veacuri îndurate, stă mândră și nelintită la postul său.

Dar, când parlamentul și poporul italian ne asigură călduros de sentimente frățești și de interese comune, ne umple sufletul de tot ce putem dori și ne convingem că Roma, străbuna noastră nemuritoare, nu ne-a uitat.

Un singur strigăt poate să iasă din piepturile noastre și ale întregului popor român, un strigăt sincer și frățesc: *trăiască Italia!*

Senatul aplaudă mai multe minute, stând în picioare.

D. E. *Porumbaru*, ministru de externe luând cuvântul a spus următoarele:

— După cuvintele de o așa călduroasă elocință ale dlui președinte și după aplauzele unanime cu care ele au fost primite de senat, îmi rămâne puține de adăogat din partea guvernului. Aceste cuvinte atât de bine simțite sunt expresiunea sentimentelor noastre ale tuturor, sentimente de sinceră, și adâncă recunoștință pentru manifestațiile de simpatie ce ne vin dela parlamentele de peste hotare. Omagiile aduse cu această ocazie memoriei marelui rege, a cărui nobilă figură planează asupra României și care va purta în istorie titlul de întemeietor al regatului român, condoleanțele adresate ilustrei văduve ale cărei multe virtuți au făcut fala tronului, precum și întregii familii regale, atât de scumpă nouă, urările călduroase și speranțele legitime ce se pun pretutindeni în domnia Augustului continuator al regelui defunct și în înțelepciunea poporului român, toate acestea ne umple inima de bucurie.

În special cuvintele așa de măgulitoare pronunțate cu atâta căldură în sânul parlamentului italian, nu pot de cât să întărească și mai mult legăturile de veche și sinceră prietenie ce există între cele două țări, datorite comunității de origină și de aspirațiuni ale celor două națiuni.

În numele guvernului adresez parlamentului și guvernului italian toate simpatiile noastre. (Aplauze.)

După aceste manifestații însuflețite senatorul *Dobrescu* a adresat guvernului o interpelare pe chestia externă.

Eroii noștri căzuți pe câmpul de luptă.

† *Horățiu Cocle Deac*.

Din prilejul morții acestui erou familia a lansat următorul anunț funebru:

Jalnicii subscriși, cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că prea iubitul, scumpul și unicul nostru fiu, nepot, văr și prieten *Horățiu Cocle Deac*, profesor, membru al secției școlare a „Asociațiunei pentru literatura

următorul dis-
ot de aplauzele

ilor străine, ale
Camerei depu-
Senatu-
auze și aprobări
are în picioare,
și țări că m-le
il de bine senti-
cunoștință.

oase, aduse me-
t, adânc ne mân-
suferit.

durerea M. S.
i să vedem că
terare ale mult
cu drept cuvânt
ndeni apreciate.
constitue a pro-
regelui, e sem-
tă amicitie.

na, cetatea ne-
ne deșteaptă
menirea mai cu
omană pusă de
marginea ves-
tă într-o limbă

e origină și ne
a cu toate nă-
mândră și ne-

porul italian ne
frățești și de
ul de tot ce pu-
oma, străbuna
at

asă din pieptu-
por român, un
ă Italia!

minute, stând

de externe
rele:

alduroasă elo-
aplaulele una-
de senat, îmi
rteea guvern-
imțite sunt ex-
ale tuturor,
ă recunoștință
ie ce ne vin
e. Omagiile a-
marelui rege,
upra României
de întemeitor
e adresate ilu-
rtuți au făcut
familii regale,
uroase și spe-
ndeni în dom-
elului defunct și
toate acestea

guitoare pro-
parlamentului
ă și mai mult
etenie ce exi-
omunității de
două națiuni.
parlamentului
tățile noastre.

uflețite sena-
mului o inter-

câmpul

c.
ou familia a

rântă de du-
or rudeniilor,
orea iubitul,
c, văr și prie-
; membru al
tru literatura

română și cultura poporului român”, pictor, ca
voluntar plutonier în regimentul 63, com. 19,
„a murit moarte eroică în crâncena luptă, în-
tâmplată la 21 Octombrie n. 1914, în înălțimile
muntoase, numite Iancow, în direcția Stary-
Samborului”, după știrile primite dela cunos-
cuții de pe câmpul de război. „Un glonte inimic
i-a străbătut prin coasta dreaptă, pe la 2 oare
după amiazi am pierdut între regretele și lacri-
mile tuturor pe bunul și veselul nostru ortac
Horațiu. Des-dedimează apoi săpăm o groapă
în umbra brazilor, o învălim în cetină, i-am așe-
zat trupul cu grije, și încunjurat de întreaga
companie, am zis pătrunși și înfiorați un „Ta-
tăl nostru” pentru liniștea de veci, l’am trecut
pământului în brațe, liniștit și zimbitor... La
cap i-am așezat o cruce și am plâns cu regrete
multe...”

Scumpul nostru defunct ne părăsește în eta-
te abia de 25 ani. Pentru odihna sufletului său
blând și nobil se va celebra parastas în 13 De-
cembrie st. n. a. c., în biserica gr. cat. din Pă-
cleșa.

„Trecut-au ani de lacrimi, și mulți vor trece încă
Din ora de urgie în care te-am pierdut!
Și doru-mi nu s’allină, și jalea noastră’adâncă
Ca trista vecinicie e fără de trecut!”

Fie-i somnul lin și memoria binecuvântată!
Păcleșa, la 29 Noembrie n. 1914.

David Deac, preot și Ludovica părinți, Ste-
fan Pop, preot deficient, bunice, Florentina Gli-
ga, candidata lui mireasă, Dionisiu Deac, Isidor
Deac și Alexandru Pop, unchi, Augustin Deac,
văr, Dr. Tauber Farkas, soția și fii. R. Robin-
sohn-né și fii, Aurel Sas, ca prieten și bine-
votori.

† Nicolae Pârvu,

secretarul „Cassei de păstrare” din Mercurea,
cadet în rezervă, a murit moarte de erou pe
câmpul de război din nord.

— Războiul ruso-turc. —

Senussi.

Senusii (Snussi), cari au jucat un rol important
în războiul tripolitan al Italiei, și acum s’au aso-
ciat în Sudan la Gihadul (războiul sfânt), pro-
clamat de sultanul Calif, sunt membrii, sau frații
(Chuan) unui ordin religios foarte răspândit pe-
ste o mare parte a lumii mahomedane din Africa,
a fost întemeiat, după cum se admite, de Sidi
Mohamed Ibn Ali es Snussi. Ei nu sunt un trib
arabic izolat, care să-și fi câștigat un rol prepon-
derant în patrie, ci populațiunea arabică, mai a-
les nomazii din pustie, sunt într’un fel de vasali-
tate față de o aristocrație religioasă, care-și are
centrul în ordinul Senussilor.

Sidi Mohamed, întemeietorul ordinului, din
tribul Medjaher, s’a născut la 1792 în Algeria, în-
tr’un timp, când ocupațiunea turcească a Algeriei
tocmai se apropia de sfârșit și-a fost înlocuită
cu cea franceză. Încă în copilărie își părăsi pa-
tria și veni la Fez în Marocco, unde s’a perfecțio-
nat în studiile teologice mai înalte, la renumita u-
niversitate Karuin. Aci, în Marocco, capitala sec-
telor și asociațiilor, își făcu planul, să înflințeze
și el un ordin, pe care l’a executat în anul 1837
la Mecca.

Ordinul Senussilor se bucură încă de o mare
vază printre populațiunea arabică a Africeii de
Nord, când Sidi Mohamed își mută reședința la
Giarabub, pe frontiera apuseană a oazei Sirah.
E foarte interesant, că și-a ales ca punct central
al acțiunii sale tocmai această localitate atât de
puțin favorizată de natură. Probabil a fost con-
dus a alege această localitate prin reminiscențe
istorice, oaza Siyah fiind Jupiter Ammon antic.
Această oază era de mii de secole un punct cen-
tral religios, căci aci se zice, că a peregrinat Her-
cules, aci a fost într’adevăr Alexandru cel mare
și chiar Cato a adresat întrebări divinității în pu-
stia Libiei.

Dela Giarabub s’a răspândit ordinul Senussi-
lor în toate direcțiunile, aderenții lui au ajuns
astăzi să fie cam nouă milioane. Numărul cel
mai mare se află în vilaetul tripolitan Barka și în
oazele Saharei. Influența lor se întinde până în
interiorul Africeii, până la Senegal, Yemen, pe
coasta Somalilor și arhipelagul Malaic. Fondato-
rul Sidi Mohamed e considerat ca sfânt, și mai a-
dorat decât profetul Mohamed însuși. Actualul

șef al ordinului este Sidi Mohamed el Abd, un ne-
pot al fondatorului.

Răspândirea ordinului Senussilor se face prin
mănăstiri împrăștiate prin oazele deșertului. As-
tăzi se numără vre-o 60 de astfel de mănăstiri,
în cari se concentrează viața spirituală și reli-
gioasă a Senussilor. Aci se aud în nopțile inste-
late cântecele lor către Allah, răsărind în fața
naturii libere, care se revelează în simplitatea
ei primitivă și în mărimea ei copleșitoare.

Învățătura Senussilor este plină de subtilități
dogmatice, asupra cărora nu ne vom opri. Ideea
fundamentală a doctrinei lor este, să păstreze Is-
lamul curat de toate influențele străine și să-l
restabilească în forma lui primitivă.

Sunt entuziaști pentru întoarcerea la vechile
idei de dreptate și egalitate, pe cari le-a predi-
cat profetul Mohamed. Ei învață coranul pe adep-
ții lor sub cerul liber, cum era obiceiul în pri-
mele timpuri ale Islamului.

Prin viața lor modestă și nepretențioasă, prin
spiritul lor democratic, prin năzuința lor, de a se
arăta în totdeauna ca adevărați și sinceri amici
ai poporului, Senussi au știut să câștige simpatia
populațiunii.

Ei nu triăesc în bună înțelegere cu Poarta.
Deoarece autoritatea Turcilor n’a fost totdeauna
tare pe teritorul Tripolitaniei, Senussi se sim-
țeau stăpâni țării, și reședința mănăstirilor lor
a fost punctul central al circulațiunii, unde se
întâlneau numeroși negustori, cari erau sprijiniți
cu sfaturi și fapte. Sublima Poartă, recunoscând
importanța Senussilor pentru Islam, căuta să-i câ-
știge prin aceea, că le-a dat voie să înființeze
mănăstiri nouă, a crescut la Constantinopol tineri
din mijlocul lor și i-a pregătit pentru cariera mili-
tară sau administrativă-politică, pentru a-i utiliza
mai târziu ca mijlocitori între guvern și tovarășii
lor de trib.

Chestiunea agrară a fost totdeauna motiv de
discuție între Poartă și Senussi, care s’au opus
la cadastrarea teritoriului lor, pentru a nu plăti
fonciera.

Raportul Senussilor din Tripolis cu noii lor
stăpâni Italianii, nu se poate preciza, deoarece
experiențele sunt prea proaspete. Sunt încă în
memoria tuturor luptele grele ce au suportat Ita-
lienii în contra Senussilor, și nu încapă în două
câș și în Egipt, unde urmează apelului Sultanului-
Calif, se vor arăta buni luptători.

Războiul.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publi-
care următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se a-
nunță: În Galiția și Polonia de sud îl urmărim
pe dușmanul ce se retrage pe întreg frontul.
La Krasno, Iaslo și în valea Biala forte mai
mari rusești opun rezistență. În valea râului
Dunajetz, trupele noastre au pătruns luptând
mereu, până la Zakliczyn. Am recapat Bochnia.
În Polonia de sud ariergardele dușmane
sunt constrânse, după lupte scurte, să se re-
tragă dinaintea aliaților. În Carpați Rușii încă
n’au renunțat de a înainta pe valea Latortei.
În valea de sus a Bistriței ce trece pe la Nad-
worna am respins un atac al dușmanului. Gar-
nizoana din Przemysl a făcut o nouă ieșire și
cu acest prilej honvezii s’au distins ocupând
în asalt un punct de razim întărit cu garduri
de sârmă. Ei s’au întors ca de regulă și cu a-
cest prilej cu o mulțime de prizonieri și mitra-
liere luate dela dușman. — Gen.-major Höfer.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță:
Pe frontul dela Apus dușmanul a încercat din
nou să avanseze spre Nieuport, fiind sprijinit
dinspre mare de artileria flotei. Focul acestei
artilierii a fost însă fără efect. Atacul l-am res-
pins și am făcut prizonieri 450 de Francezi. Pe
celelalte fronturi n’a avut loc alt eveniment mai
important decât că am cucerit în asalt înălțimile
ce le ținea în posesiune dușmanul de alaltăieri
și le apăra cu multă vigurositate.

Berlin. — Dela Cartierul principal se anunță:
Dela frontierele Prusiei orientale n’a sosit ni-
mic mai nou. În Nordul Galiției mișcările ofen-
sivei noastre decurg normal. Am cucerit mai
multe puncte de razim ale dușmanului, făcând
cam la 3000 prizonieri și capturând 4 mitraliere.
În Polonia de sud trupele noastre cooperatoare
cu armata aliată au câștigat teren.

Budapesta. — Din Petrograd sosește prin
Roma: „Nowoje Vremja” anunță: că Germanii
au început o ofensivă puternică în ținuturile dela
Zjechanow, Prassysch și Pietrkow. Artileria grea
germană bombardează fără întrerupere Lowitz.
Populația din Lodzul evacuat se refugiază din
cauza lipsei de alimente la Varșovia.

Budapesta. — Din Berlin sosește următorul
comunicat oficial: O parte a forțelor maritime
germane au atacat țărmurile ostice ale Angliei
și în 16 Decembrie, dimineața, au bombardat po-
zițiile întărite dela Scarborough și Hartlepool
și-au pierdut viața peste 20 de oameni, iar 80
au fost răniți. Paguba cauzată în urma bombar-
dării e mare. Uzina de gaz e în flacări. Vasele
germane au început să bombardeze fortificații-
le dela Hartlepool, dimineața între orele 8 și 9
în Scarborough au fost ruinate două biserici,
coperișul mai multor case s’a prăbușit. În Whit-
by, după cum se vestește, a fost nimicită o par-
te din istorica mănăstire de acolo. Populația s’a
refugiat spre interiorul țării. În Budapesta bra-
vura flotei germane a provocat mare bucurie
și însuflețire. (Biroul de presă al gov. ungar).

Londra. — Oficiul amiralității engleze anun-
ță: Flota germană a executat ieri dimineața o
importantă mișcare în Marea Nordică, bombar-
dând Scarborough și Hartlepool. Flotele noastre
a intrat în luptă în mai multe puncte cu flota ger-
mană. (Biroul de presă al gov. ungar).

Londra. — Agenția Reuter anunță: Bombar-
darea Scarboroughului s’a început pe o vreme cu
ceață. Multe femei și copii s’au refugiat slab îm-
brăcate pe stradă. După cum se vestește s’au
dat 50 împușcături. Din Newcastle se anunță
că părerea generală e că Hartlepool a fost bom-
bardat de 3 crucișătoare germane. Dar de abia
au început să bombardeze fortificațiile și 4 distru-
gătoare engleze au atacat vasele germane. Din
Whitby se anunță că 2 crucișătoare germane a
bombardat puternic localitatea, nimicind sta-
țiunea de semnalare și mai multe case. Mână-
stirea a fost în mare parte ruinată. Un om a fost
omorât. Crucșișătoarele germane s’au depărțat
în direcția spre apus. (Biroul de presă al gov.
ungar.).

În Bereg și Maramurăș bubue tunurile.

Beregszász. — În comitatul Maramurăș se
găsesc Ruși numai la Toronya și în general nu
amenință nici un pericol. Viața administrativă
e normală.

În comitatul Bereg e liniște și în Muncacu
e mare speranța că Rușii opriri în apropierea
frontierelor vor fi curând alungați de pe tert-
torul țării. Comunicația trenurilor n’a încetat
în cele două comitate.

Muncacu. — În văile din nordul comitatului
Bereg bubue tunurile.

Sighetul Marmației. — În Sighetul Marmației
unde populația a fost acum câteva zile înfricăță
cu știri alarmate, e liniște. Viața în Sighetul Mar-
mației e normală și nici vorbă nu e de un peric-
ol, nu există motive de îngrijorare. Trupele
rusești au pătruns numai până la Majdanka și
nu pot pătrunde mai departe, căci deoparte le
împiedecă trupele noastre ce le stau în cale, tar-
de altă parte operațiunile noastre favorabile în
Galiția exclude posibilitatea, ca Rușii să mai
poată câștiga teren.

Câmpul bouli. — Rușii țin ocupate înălți-
mii din jur de localitățile Majdanka și Repe-
nye. Pozițiile ocupate de trupele noastre sunt
însă cu mult mai înalte decât ale Rușilor, care
fapt îl constrânge pe dușman să se retragă. Azi
a sosit aci cu automobilul, prefectul comitatului
Maramurăș, Ladislau Nyegre, asesorul masei
orfanale din Sighetul Marmației și primpreto-
rul Zoltan Mokesay din Hust, cari s’au dus sub
conducerea comandantului de brigadă B. până
aproape de pozițiile artileriei noastre.

Prefectul Nyegre a declarat că în comitatul
Maramurăș în a cărui ținuturi dela frontieră a
umblat, se dau lupte numai pe frontul dela Toro-
nya. În Câmpul Crișului e liniște. E adevărat că
și aci se dau lupte mai mici, dar în spre nord
de acest oraș, pe teritoriul Galiției. În spitalele
din Câmpul Crișului au sosit foarte puțini, ră-
niți, având loc pe frontul din Galiția numai hăr-
tuțeli mai mici.

Contra-ofensivă sârbă împotriva trupelor noastre.

Budapesta. — *A. T. U.* — Din comunicatele oficiale ieri și azi se constată, că trupele noastre au fost silit să lase teritoriile ocupate de la Sârbi. Retragerea trupelor noastre de la Valievo, — sfârșitul cărui front nu se indică în mod oficial — ne-a silit să evacuăm orașul Belgrad. Contra-ofensiva sârbească care a pricinit această, se explică așa, că Sârbi au reușit să restabilească tunelul de pe linia ferată Zalecear—Negotin—Raduievatz pe care-l aruncaseră în aer comitații bulgari, și, în urmărire, au putut să plece trenurile cu muniții, cari au adus și materialul de război și trupele rusești de la Dunăre și din valea Timocului.

Însă retragerea noastră nu a fost o simplă mișcare strategică, ci ea s'a făcut cu lupte continue. De sigur, amândouă armatele noastre n'au putut duce aceste lungi lupte fără pierderi, iar asemănând datele rapoartelor sârbești cu marea întindere a frontului (liniei de luptă) și cu mărimea armatelor, pierderile noastre nu sunt prea mari.

Se privește noile hotărâri și măsuri amintite în rapoartele noastre oficiale, acestea — după cum spun rapoartele — au de scop respingerea dușmanului.

O declarație a prințului Bülow.

Berlin. — Într-o convorbire cu redactorul-șef al ziarului filo-german „Vittoria” din Roma, prințul Bülow a zis:

— *N'am cerut Italiei nici un ajutor armat. Onorabilitatea cercurilor conducătoare și inteligența politică a Italiei ne apără de o atitudine contra noastră. Germania și Italia sunt mentte să se înțeleagă între dăsele și nu sunt despărțite prin amintiri neplăcute sau prin contradicții de interes.*

Atitudinea Bulgariei.

Sofia. — Ziarul oficios „Volea” organul stambulovistilor scrie:

— La înșși beligeranții după ce va trece iarna o să se ivească o sete de pace, în contra căreia or ce luptă va fi fără putere. A trecut vremea când națiunile puteau să se bată ani de-a rândul. Azi sacrificiile în oameni și bani, sunt atât de enorme încât un război prelungit e imposibil. Și când la primăvară în centrul puterilor neutre se va ivi inițiativa pentru pace baza va fi pregătită.

Aceasta dovedește încă odată că e foarte rezonabil ca Bulgaria să stea neutră, și că acei politicieni cari consilează să intrăm în acțiune nu doresc binele patriei lor”.

Neutralitatea Persiei.

Teheran. — *A. Wolf.* — În prezența corpului diplomatic, șahul a inaugurat al treilea modjilis. În discursul tronului a invitat pe reprezentanții naționali a lucra la regenerarea Persiei; a făcut să reiasă lipsurile financiare încercate de țară și a zis că acoperirea lor depinde de dezvoltarea instituțiilor necesare Persiei, între cari acea a jandarmeriei care să menție ordinea. A terminat exprimând rezoluțiunea de a observa o strictă neutralitate.

Intrunirea Reichstagului german.

Berlin. — Reichstagul se va întruni la 2 Martie 1915, pentru a se consulta în privința bugetului pe anul 1915, care e considerat ca buget provizoriu.

Lupta navală anglo-germană. — Crucisătorul „Dresden” scufundat.

Roma. — „New-York Herald” anunță că lupta navală anglo-germană s'a început în apele Argentinei, continuând în largul mării în jurul insulelor Falkland. Se telegrafiază din Londra că crucisătorul „Dresden” a fost și el scufundat. Depeșa adaugă că submarinele germane au încercat să torpileze la Dover navele engleze, însă fără rezultat. Un submarin german s'a scufundat, iar celelalte au dispărut.

O misiune pentru ambasadorul Statelor-Unite la Roma.

Roma. — Doi ofițeri din marina nordamericană au debarcat la Neapoli pe bordul cuirasatului „Toresee” spre a înmâna, după cât se afirmă, o misiune importantă ambasadorului Sta-

telor-Unite la Roma, d. Nelson Page. Astăzi ofițerii au plecat la Neapoli, unde se vor imbarca pe bordul navei „Finland” pentru New-York.

O nouă armată franceză în formațiune.

Roma. — Noua armată franceză ce este pe cale de a se forma, va fi compusă din tineri în stare de a purta armele.

Lupta între comitații bulgari și trupe grecești.

Roma. — Ziarul „Corriere della Sera” afirmă că o luptă ar fi avut loc la Drama între trupele regulate grecești și comitații bulgari. Nu se știe dacă această luptă va avea oarecari urmări.

Regele Petru vorbește trupelor sale.

Roma. — „Le Matin” află din Niș că înainte de a se pune la cale ofensiva în contra armatei austro-ungare, regele Petru, însoțit de fii săi, a rostit trupelor o cuvântare mișcătoare spre a le îmbărbăta la luptă.

Consiliul de miniștri la Elysee.

Roma. — *Ieri a avut loc la Elysee primul consiliu de miniștri de când guvernul republicii s'a mutat la Bordeaux.*

Italia și marele Senus.

Roma. — „Vosische Zeitung” vesteste că Senus-ul ar fi trimis un mesaj guvernului italian, declarând formal că se va feri de a pricini Italiei cel mai mic neajuns în Libia.

Convocarea parlamentului francez.

Roma. — *Președintele Poincaré a semnat decretul prin care convoacă parlamentul în sesiune extraordinară pentru ziua de 23 Decembrie n.*

Lupte cu baioneta pe gheață lângă Lodz.

Roma. — Ziarul „Times” primește din Petrograd știrea că pe câmpiile între Lodz și Kutno și mlaștinile fluviului Arond au avut loc atacuri cu baioneta pe gheață care se sparse.

Indienii devotați Angliei.

Roma. — Ziarele din Londra laudă lealitatea statelor indiene cari trimit mereu proviziumi cai și bani. La deschiderea sesiunii parlamentare în Bombay membrii musulmani au declarat că destinele Indiei sunt strâns legate de triumful principiilor de libertate ale Englezilor.

Tripla înțelegere pentru uniunea balcanică.

Roma. — Ziarul „Corriere della Sera” afirmă că tripla înțelegere continuă să facă intervențiuni la Sofia pentru o uniune balcanică. Regele Ferdinand ar fi luat din nou dirijarea politicii externe a Bulgariei.

Alte două regimente în Tripolitania.

Roma. — Două regimente de infanterie puse sub comanda generalului Angeli, au plecat la Tripoli, pentru a întări garnizoanele din Tripolitania.

Italia și coloniile ei din Africa răsăriteană.

Roma. — Presa italiană se ocupă cu situația nu tocami așa de liniștitoare din coloniile Eritree și Benadir. „Giornale d'Italia” amintește că în urma ofensivei otomane împotriva Egiptului, coloniile italiene din Marea Roșie pot să fie izolate dintr'un moment într'altul de metropola lor și ceea ce e mai mult, pot să fie expuse la primejdiile ce pot proveni din teritoriile otomane megieșe. Dar mai este un pericol: că Abisinenii să profite de această situație critică în care s'ar afla din punctul de vedere militar atât Etiopia cât și Renadirul, pentru a năvăli în aceste colonii.

Guvernele triplei înțelegeri au intervenit pe lângă guvernul din Adis-abeba, arătând că ori ce incursiune a Abisinenilor pe teritoriile italienești ar fi privită ca o înjignire adusă triplei.

„Goranel d'Italia” totuși îndeamnă guvernul din Roma a se ocupa mai puțin cu partea comercială a problemei și mai mult cu apărarea ziselor coloniilor.

Pentru siguranța coloniilor italiene din Africa.

Roma. — Cu privire la zvonul răspândit despre un acord anglo-italian pentru Egipt și Libia în urma războiului sfânt, ziarul „Corriere d'Italia” afirmă că nu ar fi vorba de un adevă-

rat acord sau de vre-o cooperare a forțelor italiene în Egipt, ci numai de un schimb de vederi pentru siguranța coloniilor africane ale celor două state.

Nou împrumut de război în Italia.

Roma. — Ziarul „Messaggero” află că noul credit de război în Italia se ridică la aproape un miliard lire it. și va fi emis în Ianuarie viitor.

Lupte lângă Cracovia.

Roma. — Ziarele din Londra primesc din Viena știrea că la nord-est de Cracovia se dau lupte de artilerie. Se crede că luptele s'ar fi dând chiar lângă fortăreață care ar lua parte la ele cu artileria grea.

Chestia cu exportul din Italia pentru țările beligerante.

Roma. — Ziarul „Sera” e informat că în urma știrilor răspândite asupra unei posibile contrabande între Italia și Germania prin Elveția, un schimb de convorbiri amicale a avut loc între guvernul din Roma și guvernul din Bordeaux. Din ele au reușit în chip neîndoios corectitudinea și lealitatea guvernului italian. După cercurile politice franceze, contrabandul s'ar efectua prin Elveția, adică printr'o țară neutră. Ori, după litera și spiritul tuturor convențiilor internaționale, comerțul între țările neutrale e absolut liber. Că parte din mărfurile cari sunt trimise în Elveția trec eventual în Germania, e o chestie care nu privește pe Italia până ce ea va rămânea neutră.

Mai este de observat că până ce nu se va schimba situația de față, guvernul italian nu poate să oprească exportul acelor articole cari nu sunt cuprinse în decretul de prohibire și nu alcătuesc contrabandă de război. Aceste articole Italia le exportează nu numai în imperiile occidentale, dar și în toate celelalte țări beligerante și nebeligerante.

Așa fiind lămurită această chestiune micul incident s'a rezolvat spre mulțumirea celor două guverne din Bordeaux și din Roma.

Diferite.

— Se anunță din Rotterdam: „Enus” scrie că pierderile Rusilor au fost cauzate din lipsa de cai ferate în Polonia.

— În Petrograd s'a descoperit o conjurație întinsă și din cauza aceasta starea de asediu a fost înăspriată. Universitatea și școlile mai înalte au fost închise.

— După cum se anunță din Copenhaga, camera daneză a ținut în 13 Decembrie o ședință secretă, în care primul ministru Zahle și ministrul de externe Scaenius a făcut importante declarații privitor la situația externă.

— Se anunță din Constantinopol: Noul reprezentant al Bulgariei la Viena, Toscev, a fost în audiență la sultanul, luându-și rămas bun.

— „Reichspost” anunță din Milano, că ziarele de acolo scriu, că Essad Pașa a proclamat în Albania războiul sfânt. Rezultatul proclamării a fost că 25.000 de Albanezi mohamedani au năvălit în Serbia.

Ultima oră.

LUPTELE DIN CARPAȚI.

Muncaci. — *In comitatul Bereg Rușii au înaintat până la Kékeshürdö, cu scopul să ajungă apoi la Szolyva. Deși veniseră cu forțe mari, nu s'au ajuns la luptă însemnată. În 15 Dec. le-am bătut avântposturile de la Szolyva, cari s'au retras în mare grabă. Administrația s'a întors în Szolyva, care fusese evacuată. Populația și ea se întorcea la vetrele sale.*

Sighet. — *Rușii cari intraseră pe la Toronya au fost bătuți la Majdanka. Rușii s'au retras.*

PREFECTUL COMITATULUI BISTRITĂ-NĂSAUD LA GUVERNATORUL BUCOVINEI.

Budapesta. — *Cont. Bethlen B., prefectul comitatului Bistrița-Năsăud, comisar regesc, a fost la Dornavatra unde a vizitat pe guvernatorul Bucovinei, cu care a convorbit despre chestii de interes comun. Prefectul a mai avut apoi întrevederi cu vicecolonelul Fischer și mitropolitul Repta.*

Redactor responsabil: Constantin Savu.